

Zas Latweeschu draugs.

1840. 28 Nowbr.

48ta lappa.

Z a u n a s f i n n a s.

Is Peterburgs. Dee melnas juhras, tanni mallâ pa rihra puffi, muhsu Keiseram irr zikkadelle, to sau; Mikkael un kur 500 karras-wihri par garmisoni bija eekschâ. Pawassarâ nahze eenaidneeki, Kaukasijes kalna-landis, ar leelu karras-spehku no 11,000 wihreem schai zikkadellei wirsû nn sahze lausteess eekschâ. Ko nu nabbaga garmisoni darriht, — prett tahdu eenaidneeku, kas 20 reis stipraks pahr winnu? — Drohschs saldats no Tenjinskijes kahjneeku pulka, Arkip Ofsipow wahrda, scho nelaimi redsedams, apnehmahs, pa to laiku, kad jau labbi leels pulks eenaidneeku buhs eekschâ, weens pats eekahpt tanni pagrabbâ, kur tahs bissahles glabba, un sawu paschu dshwibu ne behdajohr, winnas eede-dsinahr, un tã few un zikkadelli lihds ar eenaidneekem usschaut gaisâ. Scho sawu apnemshanu beedreem isfazzijis, lai tee wehl dabbu isglahbtees, un tuhdsis, lai scha winna darba ne aismirst, winsch teescham tã darrija, kã reizis, un sinnams, arri pats turflahr breefmigu nahwi atrade. — Augsti zeenigs Keisers, scho drohschibu dabbujis sinnahr, irr pawehlejis, lai gohdawihram par nemittejamu peeminu; wiina wahrdu us wissu preekschu eeraksta pulka rulli paschâ pirmâ weetâ, un ikreis, kad wirsneeks, rihtrôs un wakkards rulli lassidams un saldatus pa weeneem usfauldams, ar wiina wahrdu eesahl, itt kã winnu wehl pee dshweem mekledams, lai ohtrs saldats flannâ balsi tam atbild tã: "Nomirris, Kreewu karras-spehkan par gohdu!"

Is Odeffas pilfata. (Luhko 39ta lappâ). Kad nu tur tit dauds nau-das, lihds 800 rublus fuder, par gohdawakfahm bija isfohtijuschi preeksch teem wisslabakeem arkteem, tad 15ta Septbr. arri laudis no mallu mallahm tur sawedde 16 sawadus arktus, katts zerredams ar sawu arroht wissus zittus uswinneht, un sinnaja sawu nosaukt ar sawadu wahrdu. Weenu sawe to no masas Kreewu-semmes, zittu no Entenderu un Beljeru semmes, zittu no Brahbandes, zittu no Amerikas, zittu no Wahj' kolonijehm u. t. j. pr. — Papreeksch wissi sanahze pulksten 11 preeksch pussdeenas us tã leelu plazzi, kur pilfatneekem gohwis eet gannibâ, un tur stundas laiku, to nosazzitu teefneschu preekschâ, puhlejahs usplehschoht. No turrenes dewahs lihds ar arkteem us kahdu masu muishu tuwumâ un tur atkal no pulksten 1 lihds 2 usarre tihrumu. Weens arktis no pascha eesahkuma salubse, bet tee zitti wissi strahdaja lihds gallam,

weens pahre ohtru labbaki. — Bet lihds schim brihscham mums wehl sinna naw nahkuse, ar kahdu gohdu katre strahdajis, un furri tee abbi, kas uswinnejuschi!

Is Verlihes. (5 Now.) Schahs lappas jau zittâ gaddâ stahstija, ka zilweki effoht isgudrojusch, glahses pa gabbaleem til skunstigi slihpeht, ka, kad skattahs zaur, ikkatre leeta brihnum' dauds leelaka parahdahs, ne kâ teescham irr. Ar tahdahm glahsehm warr redseht, ka arri tihre uhdens ihsten' ne mas naw tihre, bet ka katre lahfité leels pulks masu kustonu dshwo. Tahdus masu kustonus arri jau atradde eeksch zitteem Apjumeem. Preeksch pahri neddelahm weens augsti mahzihts lungs eeksch Verlihes, Zuks wahrda, irr fluddinajis, ka winsch, ismekledams, zaur ko gan brihscham peens us reis paleekoht til sils woi dseltens, effoht atraddis, ka tas nahkoht zaur leelu pulku masu kustonu, ko til zaur skuntes=glahsehm warr eeraudsiht, un kas wesselâ peenâ ne mas naw. Zits augsti mahzihts lungs, Erenberg wahrda, arri jau diwas sortes tahdu kustonu peenâ effoht atraddis. Kad arri til weenu paschu lahfiti no tahda silla woi dseltena peena eeleijoht wesselâ, tad kustoni arri tur wairojotees un wifs balts peens ihfâ laikâ arri paleekoht til pat sils woi dseltens.

Is Parishes. (3 Now.) Eeksch Elsasses=walts taggad diwi laulati draugi, ar ihfu prahru wiffadas grahmatas lassijusch, us reis palikke ahr=prahra, tizzedami, ka winneem un wiannu behrneem wairs ne waijagohht neds strahdahr, neds ehst, un ka winneem wisseem driht ta stunda nahkschoht, kahpt debbesis. Winnus jau ween' reis ar mohlahm isglahbe no tihra badda, bet wianni tol ne atgreeschahs no sawa trakkuma. Tadeht teesa winneem behrnus nehme noht, un wiannus paschus laikam liss zeetumâ.

Zai walsti, ko sawz Abbewille, dshwo lungs, ar wahedu Dihmon; tam schinni gaddâ brihnischli isdeweas ar kennepehm. Tahs usauge 12 lihds 15 pehdas garrumâ. Un luhk, schahs brangas kennepes winsch til zaur to dabbuja, ka us jaunu wihti sawu lauku bija apfuhdojis. Bet us kahdu? — To wehl ne sinnam.

Is Londres. Entenderu Fehnineeni un wiannas laulatu draugu, to prinzi Albrekt, (luhko Latw. dr. 1840, N° 7.) Deews grâ November apdahwinajis ar jaunahm meitahm. Par emmi tahm islassija weena doktera gaspashu no kahda masa pilfata un wiinnai 6000 sudr. rubtus sohlja par lohni un wehl us preekschu pa wissu muhschu ifnogaddâ 1800 sudr. rubl. par sawadu gohda=dahwanu. — Woi gan pehz simts gaddeem, kad pasaule wehl augku ihstenâ gudribâ, Fehnineenes un zittas leelas mahtes, kad paschas irr wesselas, mekleschoht emmes preeksch saweem behrneem, un arri atraddischoht tahdas, kas sawus atstahj?

• Reem. 13, 1—8.

Sehtas lohpi zehle dumpi preté sawu lungu. Aitas fazzija: "Kapehz mums sawa willa tam jadohd? Paturresim to labbaki paschi, tad mums seemâ mihsstis, filts kaschohks buhs." — "Ko wiannam wehl peenu dohsim?" — "tâ fazzija gohwis, mehsh ar to sawus tellinus barrosim un meelosim." — "Un mehsh," tâ fazzija

tee sirgi, "fo winnam tif grubti kalpojarn ar fawu meefas fpehku? Mehs jo preezigi warretum dshwoht jaukâs gannibâs." — "Teef! teef!" — "tâ fazziga wiffi, "kapeh; zilwekam pahre mums buhs waldihit un muhs dshht, fur winnam patihk, un muhsu behrnus neme un nokaut? — Eefim mefehâ! Dshwofim mefehâ!" — "tâ kleeedse wiffi, un aishkrehje, lehkdami no preeka, un stallis un kuhys bij tuffchs. Bet mefehâ nahkufchi, zehlahs leels strihds un kauschana. Sirgi melleja tahs weetas, fur tauka sahaina ganniba bij; — tur patt arri gohwim un aitahm patifke; bet sirgi bij stipraki, un fpehre gohwis, un fapfehre daschas un aishsinne wiffas, un gohwis bija atkal stiprakas pahre aitahm, un darrija ar schahm tâ par. Tâ wiffi sawâ starpâ fahze grubstees, fpertees, fautees un wiffa ganniba driht bij farkana no affinim. Tad jau tee gudraki dohmaja: "Wai Deewin! Pee kunga tok dauds labbaki bij; tur iffatris fawu barribu dabbuja un warreja meerâ buht!" — "Bet klau, kahds trohknis zekahs mefehâ! Kaukdami un ruhkdami, nahze wilki, laheshi un zitti mefehâ swehri leelâ pulkâ, un tē aishkrehje, trihjedami un drebbdami, sirgi, gohwis un aitas, un mefehâ swehri fakhre tē weenu, tur weenu, un faplehse tellinus un jehrinus. Tad jau wiffi dohmaja un fazzija: Wai Deewin! Kaut jel pee kunga buhtum palikkufchi! Winsch muhs apgahdaja, kohpe un pafargaja; winsch mums tok ne laupija wiffus muhsu mafinus, un mehs bes behdahm un bailehm bijam gannibâ un kuhiti. — Un seema nahze, un sneegs, putrinadams, apklahje tahs weetas, fur lohpihi retti jau kahdu sahliiti dabbuja, ka tif tif, ka baddâ ne mirre, un semme kaulam bij safalufi un ne uhdens lahshite ne atraddahs. Tad wiffi, no badda nomehrdeti, tif tif kâ wilkdamees, kohpâ fanahze un fazzija: "Al kahdi negudri bijam, ka kungam ne gribbejam willu dohd un peenu un leedsam winnam kalpoht ar fawu meefas fpehku, dufmodamees, kad mums kahdu no muhsu mafineem nehme noht. Winsch tok par to muhs barroja, apkohpe un pafargaja. Nu behdâs, breefmâs, bailës ween dshwojâfchi, mums nedf willas, nedf peena, nedf fpehka, un muhsu mafini wiffi preeksh muhsu azzim irr aprihti. Al kuhdsami, eima atpakkat pee kunga, ka atkal par mums sahku waldihit!" — — u! —

Klaufaitees, kâ mahzitajus pa frohgeem lahd!

"Nu, nu, gan redsehs, ka B***s mahzitais paliks aklis!" — "tâ burbeleja kahds peedsehtris zilweks frohgâ, uf benka fehdedams. Kad praffija, kapeh; aklis palikschohit, tad atbildeja: "kapeh; ka winsch aishleeds brandwihnu dserc, un ifwehredeenas dshrejeem fluddina Deewa sohdihi." — "Gan gribbeju kahdu wahrdinu ar to runnahit un tam rahdiht, kapeh; tam mahzitaja runna un fpreddikis ne patihkohit un tam kâ nafis firdi greefchohit, bet fo tas palihdserc? — "Tas jau tâ bij peemauszis, ka tif wairs warreja runnahit un uf benka fehdeht, un ftraipeledams zehlehs un praffija, lai frohdsineeks atkal par graffi eeleijohit. To nu gan frohdsineeks nedarrija. — Nu nofehdehs atkal uf benka, nurdedams, un mahzitaju ween lahdeja. Bija wihrs, kas jau labbi dshwojis, falihzis, galwu noduhris, kahjas stihwas, drehbes noplifufchas, kâ dshirdeju, arr' maifes ne effohit fo ehst, ar wahrdi falkohit: nabbags un gauschi noschelojams zilweks! — Tah-

du zilweku uffattocht, firds sahpeja un daschadas dohmas zehlehs mannâ firdi. — Es dohmaju tâ: Zif grehts un smags irr ta grehka juhgs, zif gauschi no-mohlaks zilweks to paschu wilkdams, un wiffwairak tahdi nabbagi, kas ne mas negribb, un tam ar warru pretti stahw, kad tohp aizinati un luhgti nahkt pee ta mihliga wihra, kas pats irr fazzijis: Memmeet uf sewim mannu nastu; mans juhgs irr laipnigs un manna nastu weegla. (Matt. 11, 29.) — Schis mihlais Rungs schai behdu pilnâ laikâ gluschi tâ pat teef astumts un saimohts, kâ Zuhdi winnam tai laikâ darrija, kad wiasch wirs semmes dshwoja; raudadams wiasch fazzija: es tohs gribbeju kâ wista sawus zahlischns sakraht appaksch spahrneem, bet tee to negribbeja. Taggad tas Rungs, kas wakkar, schodeen un muhschigi tas pats, gribb zaur sawu kalpu mutti nabbagas pasudduschas dwehfeles pee few aizinahkt, bet laudis to negribb. Tee to stumj ar warru noht. — Un kas to darra? — To darra tas breefmigi ruhfdams lauwa zaur tahdu zilweku mutti, kas wehl stahw saplehgti appaksch wiina warras un schlehdehm, un wehl naw lahwaschi, ka Pestitajs ar sawahm rohkahm winnus walkâ taisija. Eau-najs tahdu nabbagu firdis tad usfurrina sawu negantu ugguni, un tee tad stahw pretti Deewa garram un wiina kalpu fluddinaschanahm, un schohs lahdu un lamma, ka teem tad tâ pat, kâ tam praweescham, jascheshlojahs: "Rungs, kas klausa muhsu fluddinaschanai!" — Un kas negribb tahdas fluddinaschanas klausih? Tee, kas negribb no sawa grehku-meega zeltees; tâ pat kâ eemigguscham zilwekam tas nepatihk, kad tas teef mohdinahts. Lai nu woi gribb woi negribb mohstees, bet laiks jau irr wiffseem zeltees no meega! P. — p.

Simna, zif naudas 27. November-mehn. deenâ 1840 eefsch Rihges maksaja par daschahm prezzehm.

Par	Maksaja:	Subr. nauda.		Par	Maksaja:	Subr. nauda.	
		Rb.	R.			Rb.	R.
1	puhru rudsu, 116 mahrzinus smaggu	1	75	1	pohdu (20 mahrzineem) wasku	7	—
—	meeschu, 100 mahrzin. smaggu	1	20	—	tabaka	—	65
—	kweeschu, 128 mahrzin. smaggu	3	50	—	fweefta	2	50
—	ausu	—	80	—	dselves	—	75
—	sirnu	1	60	—	linnu, krohna	2	—
—	rupju rudsu = miltu	1	75	—	— brakka	1	80
—	bihdeletu rudsu = miltu	2	50	—	kannepu	—	90
—	bihdeletu kweeschu = miltu	4	—	—	schlichtu appinu	2	—
—	meeschu = putraimu	2	—	—	neschlichtu jeb prezzes appinu	1	—
—	eefala	1	20	—	muzzu filku, egliu muzzâ	7	50
—	linnu = sehklas	3	—	—	— lasdu muzzâ	8	—
—	kannepu = sehklas	1	60	—	smalkas sabs	4	25
1	wesumu feena, 30 pohdus smaggu	3	—	—	rupjas baltas sabs	4	75
barrotu	wehrschi galku, pa pohdu	1	—	—	wahiti brandwihna, pussdegga	9	—
				—	— diwdegga	12	—

Rihds 27. November pee Rihges irr atnahkusch 1195 fuggi un aishbraufusch 1162.

Brihw drikkht. No Widsemmes General-gubernementes pusses:
Dr. E. E. Rapierky.

Latweefchu drauga

p e e l i f f u m s

pee № 48.

28 November 1840.

S i n n a s

kà

ar ewangeliuma mahzeschanu eet paganu semmè.

Dhtrà sinna: kà ar to eet Süd-Afrika-semmè.

(Sahfama dalka.)

Lai mehs luhdsamees:

Mihltais debbesu Tehws! mehs tew pateizam, ka tu mums atkal wehle dsirdeht no teem darbeem, fo tu schinnis laifòs zaur saweem kalpeem pee paganeem darri. Tawa gaisma teem atspìhd, kas tumfiba un nahwes ehnà sehsh, un winnas gaischums teem fir dís atwere, to ewangeliumu atsiht, kas swehtu darra. Lai nu mehs garrà mohdrijuschees lassam, un tawas shehlastibas brijnumus eewehrojam. Tu arri mums tohs gribbi ikdee, nàs sinnamus darriht muhsu dshiwè, ta pehz mehs luhdsam: pamohdini muhs, lai tawas pestifchanas dahgumu turredami, mehs ne paleekam kuhtri un glehwi. Mahzi mums atsiht, ka mums par to buhs ja atbild tawà preekschà, jo tu mums baggatu shehlastibu effi dahwinajis. Un kad tu zaur saweem tizzigeem, kas no Kristus draudses pee paganeem eet, schohs us jaunu dshiwí atmohdini: tad lai arri muhsu pamirruschas firdis, to dsirdoht, no jauna dshiwás atmohstahs. Amen.

Eelsh 102tras Dahwida dseefmas mehs lassam no 18ta lighs 23scham pantam schohs wahrdu:

»Das Kungs greeschahs pee to behdigu luhgschanas, un ne nizzina winnu peeluhgschanu. Lai tas tohp usrakstihst preeksch teem pehznahkameem, un tee laudis, kas radditi taps, to Kungu flawehs. Jo winsch skattahs no sawas swehtas augstibas, tas Kungs luhko no debbes wirs semmes, ka winsch to zee-tumneeku nopuhshanu klausu, un atswabbina tohs nahwes behrnus. Ka ta Kunga wahrds tohp sluddinahts Ziana, un winna teifschana Jerusalemè, kad tee laudis sapulzejahs kohpà, un tahs walstibas, tam Kungam kalpoht.»

Schi 102tra Dahwida dseefma irr luhgschana, kas leelu shehloschanu preeksch ta Kunga nefs, pahr to, kad Ziana irr isnihkufi, un ta ar leelu nopuhshanu to Kungu luhds, lai winsch gribbetu zeltees, un pahr Zianu apshehlotees, un winnas isgahstus muhrus atkal likt ustaisiht, ka tee pagani ta Kunga wahrdu bihtohs, un winna gohdu. Patt sawas behdas suhdsedams, tas swehts rakstitalis us preeku un us swehtu drohschibu mohstahs, ka tas Kungs to astahru luhgschanas klausih, un arri schih nopuhtas ne smah, dehs, fo pehz to swehtu pillshehtu shehlo. Bet winsch to liks ustaisiht, un leeli pulki isglahbtu nahwes behrnu fanahks, un ar preezigu teifschanu tam Kungam kalpoht, ka wahrds Ziana taps sluddinahts.

Mehs lassam: lai tas tohy usrakstibts preeksch teem pehznahfameem. Tas arri preeksch mums irr usrakstibts, mihti lassitaji, un muhs pamahza, lai ne peekuhstam Deewu luhgt, ka winna walstiba nahk. Un kad arri muhsu luhgschanas rahdahs par wolti, lai tomehr bes mitteschanas luhdsam. Jo warr buht, ka tikkaï tahs paaudses, kas pehz mums nahks, muhsu luhgschanas augtus dabbuhs, un tad tahs flawas dseefmas dseedahs, fo mehs labpraht buhtu gribbejuschi paschi Deewam preekschâ nest. Kad sti pri apwalwetas pilssehtas muhrus grihb isgahst, tad teem waijaga reisu reifahm treekt. Muhsu luhgschanas, ta fakkoht, irr treezeni, ar fo mums buhs tohs muhrus trihziñahst, fo tas Kungs tahs tumsibas ap sawu walsti irr aptaisijis. Dauds gaddi warr aiseet, strahdneeku paaudses weena un ostra warr atkahptees un nomirt, lihds kamehr weenreis laimes jahs, kahdu mallu isgahst. Bet neweens treezenis irr par wolti, un kad tikkaï weenadi ween to muhru trihziña, tad beidsiht kriht, lai arri wissai stips buhtu, un paleek ruhmes, ka ta Kunga gohdiba swehtidama un glahbdama warr eeseet, un tohs isposhtitus zilweku firds laufus apstaigahst, un tas Kungs warr sawa gohdiba rahditees.

Ur ewangeliuma mahzeschanu pa brihscheem ta irr gahjis: ta us reisi pee tahdahm tautahm apstahjusees, fur to ne buhtu dohmajuschî. Deews leek tahdeem gaddijumeem nahk, kas to darbu paschâ labbumâ kame; un kad dohma, ka nu jau sekmes redsehs, tad tas Kungs sawu rohku atrauj, un tee jaukt seedi nokalst, kam jau bija augli eetezejschi. Deews ta pahrmekle sawus strahdneekus. Te gan waijaga kristigeem prahteem pasem motees, un tahs kahrdinataja dohmas atstahst, fo drihs eenemm, prohti ka paschu spehks un dsihschana to labbu padarritu. Jo tad irr jareds, ka ta Kunga rohka wissu istaisa! Bet turklahst tad arridsan tas Kungs us to grihb mohdriht, lai mehs tam swehtam darbam sawu firdi wairak dohdam. Jo Deews grihb lai muhsu prahti us to dsennahs, to mehs jau no tam noprohtam, kad winsch mums pawehl, lai luhdsam, ka tas Kungs strahdneekus suhtitu us plauschanu, Lufkasa ewang. 9 n. 37 p. Winsch grihb, lai paganu behdiba muhsu behdiba paleek, un lai mehs par teem paganeem, ka par saweem brahteem, brehzam, sawzam un luhdsam. Ta labbad winsch brihscham atraujahs, un leek teem sawejeem ilgu laiku saukt un luhgt. Tad teem buhs sinnahst, ka ne waijaga peekust un apnikt, tad bes mitteschanas buhs ar karstahm luhgschanahm preeksch Deewa scheschlastibas krehsa stahtees. Tee swehti Apustuti mums scho zekku mihtligi irr rahdijuschî, to mehs swehra Pahwila grahmatâs redsam. Bet kad tas Kungs manna, ka winna kalpi no sees fas grihb Zianu ustaisamu, un ka winni no firds gaida, lai teem alminus un kalkes preeksch tam saraisa: tad winsch skartahs no sawas swehtas augstibas, un klausa to zeetumneeku nopuhshanu, un atswabbina tohs nahwes behrnus.

Mehs to gribbejam jums firdi eespeest, mihti lassitaji, kad mehs schodeen jums dohmajam rahdriht, ka tas Kungs tahdu darbu us reisi atstahje, kas bija muddigi eefahks, un par ilgu laiku atkal usnehme. Pufsimtu gaddus tas Kungs ne likkâhs dsirdohts, fo pulki winnu lizzigu itt gauschi luhdsahs, un weenam arri firds pahrluhse nopuhshotees. Bet tomehr Deews weenu dwehsele no ta pirms atgreesta pulziña atlizzinaja, un ta to apleezina, kad winsch pee to behdigu luhgschanas greeschahs, un to zeetumneeku nopuhshanu klausa. Un nu ta affaras sehja kohschi usnahk, kad ta irr ilgi pahrebaudita. Lai schihs sinnas muhs mohdri, Deewu luhgt! Jau winnu reisi atgreestu Mehgeru preekschsihme muhs us to pamahziña.

Mehs winnu reisi papreeksch us West-Afrika semmehm effam dewufchees, un redse-
 jufchi, ka swehtigi tas darbs pee Mehgereem Sjerra Leones semme tohp strahdachts.
 Kad nu no turrenes us deenas widdus pussi brauz, tad pee Liberia semmes, jeb pee
 Palmasa ragga, jeb Selta juhrmalli warretu kawetees. Jo tur arri ta Kunga darbs
 tohp wiffadi strahdachts. Tomehr schoreis tur gribbam garram braukt, un us deenas wid-
 dus pussi dohtees. Tur lai arti ne apmekleti paleek tabs leelas Kongo walsts krasti, fur
 preekschlaika Kattotu tizziba irr zil ko eefaknojusees. Wehl tabtaki us deenas widdus
 pussi, irr pawiffam tufschas juhrmallas, un tikkai paschas Sud-Afrika-semmes gals,
 ko Kapsemmi fauz, irr swehtiga pufse.

Nu mehs 1000 juhdses no Siropa-semmes effam braufufchi, un lihds Sud-Afrika-
 semmes gallejai spizzei tappufchi. Tur irr leels kalna rags, ko 1493schâ gaddâ Por-
 tugihsu kuggineeki usgahje, un par labbas zerribas raggu fauze, jo ristigi spreede,
 kad nu labba zerriba effohet, tur apfahret braukt, us augfchu greestees, un us Indijas
 semmi tapt, ko fenn mekleja. Un ta arridsan pateesi irr, jo no turrenes us ristha pussi
 greeschotees, Indijas juhra eenahf. Tahdu raggu, jeb augfchu klints kalnu, kas pee
 paschas juhras stahw, winni kapu fauz, un ta labbad to semmi par Kap-semmi dehwe-
 fchi. Kuggineeki nu kahroja Indijas dahrgumus, un tohs ne acrafdami Kap semme,
 ne ko par to ne istaisija, un ta 100 gaddus apfahret, Siropas zilweki mag tur kawejahs.
 Tikkai 1600ta gaddâ Ollenderi tur mohjokli eetaisija, dohmadami kuggineekem barribu
 gabdacht, kas us Indiju brauz. Semmite, lihds schim ne buht ne kohpta, jo tee ihsti
 dsimtneeki irr pa wiffam mulki mescha zilweki, — ar laiku tappe eestrahdata: Un redsi,
 winna wiffai baggatus auglus nesse, jebfchu gan drihs us treschu dallu tur irr iskalufchi,
 nederrigi lihdsemmi, un smiltfchu alminu kalni. Tas nu ne bisa ne zil ilgi, tad jau
 leels pulks Ollenderu sawabkaks, schê jaunus mahjoktus taissijahs, un palikke par pah-
 tikkufcheem zilwekem. Taggad weetu weetahm pa wiffu semmi irr Ollenderu arraju
 mahjas. Bet schê eegahjeji tohs ihstus dsimtneekus daschadi mohjija, un zittus itt breef-
 migi spaidija. 1806ta gaddâ Ollenderi wiffu Kap-semmi karrâ panehme, un 1814ta
 gaddâ, kad meeru berreja, pa wiffam par sawu dabbuja. No ta laika tur irr labbaka wal-
 dischana, un wairak pehz kahrtas eet. Wiffa Kap semme irr kahdas 6000 lauka juhdses
 discha, bet schds pehdigds gaddds winni dauds tabtaki zehlfufchi rohbeschus, jo tee pahrohs
 beschneeki, kas lihds schim leelus karrus zehle, un Kafferi faukti tohp, appaksch Ollen-
 dereem padewahs. Bes Kaffereem, tur kahdi 130000 eedshwotaji miht, bet tee irr
 pulku tautu un dsimumu zilweki. Ollenderi un Ollenderi irr tee walbineeki; tad arri
 dauds Mehgeri tur miht, tee winnu wehrgi. Un part Malaiji no Uis-Indijas, un
 Sineseri schurp atnahfufchi, jo Ollenderu walidiba pahids, lai wiffadi zilweki warr
 atnahf tur dshwoht. Tee ihsti dsimtneeki tai pufse irr Ottentotti, bet wehl zit
 tas tautas tur miht, weetahm ar scheem kohpâ, weetahm us sawu rohku. Tagdas
 irr pee wahrda Namakwi, Meschmanni, Koranni, Betschwahni, Moruzzi,
 Tambukisi, Montatisi, un wehl kahdas tautas. Wiffahm pamelna ahda un willaint
 matti. Seiija gan katrai tautai sawada, bet pee wiffahm Afrikaneru wihni reds. Tee sti-
 prakti un staltaki zilweki irr tee Kafferi, un tee prett seemeli miht, us ristha pussi.

Pee scheem tabs pufses dsimtneekem beesu paganisku tumfu ween atrohn. Winneem
 no tehwu tehweem ne kahda tizziba irr, un winni tik ween ehrmigus, breefmigus un beskaur-
 nigus eeraddumus no wezzeem laikeem tur, bet tahdus, ko wiffai melna tumfa irr isperrina;

jusi. Gais tur irr labs un pasilts, ta labbad tas leelais pulks ne wihscho us weenas weetas palift, bet kaurkafdas buhdinas ustaisahs, un kad wairs ne patihk, atstahj, un us zittu weetu eet mist. Meschmanni pahrlieku pleefigi un mescha wihs ecraddusch; talabbad arraji kohpa fanahk, un wiinus pa mescheem meddi un noschauj, ka swehrus klabbarsakti. — Dauds irr tahdu, kas ne ko ne istaisa, seewas, behrus, un wahjus wezzakus wilkeem par laupijumu atstahdami. Un ar sawahm negantahm burschianas bailehm wiini zilwekus par tuhkstofcheem nobeids, tohs, us ko dohma, deenas apfahrt breefintigi mohzidami, lihds nomirft. — Arri Muamedaneri tur eenahkusch, un schee lohti dsennahs, zilwekus pee sawas sawas mahnu tizzibas greest. Brihnumis arri irr, kad zittas tautas, wiffwairaf Kafferi, no wez wezzeem laikeem apraddusch, sawus deklus 13 gaddus wezzus apgrais iht. Tahds Muamedanereem irr tas eeraddums, bet schee zilweki zittus Muamedaneru eeraddumus un mahzibas ne buht ne turr.

Schi semme rahda, ka tizzigu kauschu luhgschanas dauds eefpehj. Jo nu jau 100 gaddi, kamehr ta brahlu draudsiba ar karstahm luhgschanahm Deewu par to aisluhds. Gan zaurus 50 gaddus tahs luhgschanas likkabs wehja buht, bet pehzgalla Deews tomehr irr zehlees, un kamehr 1792trais gads aisgahjis, Sud-Afrika itt dshwa un swehtiga missiones darboschana raddusees, un zittas pusses dauds tahdu ne reds. Meks nu schohs missiones notikkumus no pirma galla gribbam stahstih, un wiffwairaf no ta mahjokta Bawiansklohf runnah, ko taggad Schehlastibas leiju sawj. Jo tur jau preeksch 100 gaddeem eefahje to ewangeliumu swehtigi fluddinah.

No Amsterdam pilssehtas Ollande, tai brahlu draudsibai Herrhut pilssehta, 1736ta gadda grahmatas atnahje, lai jelle par Ottentotteem apsehplotohs. Jo ta patti brahlu draudsiba jau bija us zitteem pasaules gabbateem missionarus sustijusi. Draudsiiba to pee firds nehme, Deewu par to aisluhds, un to wihru preeksch tahdu ammatu ar lohsefchanu mekleja. Ta lohse kritte Johrgim Schmittam. Schis ne fenn bija walka tappis, un pahrnahjis, jo Behmeru semme wiinu bija 6 gaddus zeetuma turrejusch ewangeliuma deht. Un kad wansch weenteefigs, ka Deewa behrus, Deewam tizzeja, wansch tutal to zektu bij labprahstigs usnemt. Us Amsterdam nobraufuschu, pee Ault Indijas andeles preekschneekeem wedde, un teem wiina padohms labbi patikke. Wiini to paschi us turrent noraidija, un saweem walbinekeem Kap semme pawehleja, lai wiinam labprahstigi effoht lihdscht, fur wajjaga. Ar kuggi braufdams, wansch jau rahdija, ka labs ewangeliuma mahzitais bija, jo wansch zitteem zekta beedreem ta aisnehme firdi, ka schee fohlija us Ault Indiju eedami, arridsan teem paganeem tur tizzibu apleezinah. 25.

[Us preekschu zittas dallas.]

• P e r s c h i n i

us teem swehteem ewangeliu meem,
pahrlurreem Rihges basnizas-teesa schinnis gaddos sawas walts mahzitaeem irr uswehejuse
spreddikus sazzih.

Pirma atwents = swehtdeena: Apust. darb. 3, 22—26.

Kungš Jesus, praweets, nahz' ar sawu swehtu wehsti,

Un sawus tizzigus tai wiina kalna dehti,
Kur gaischums, patwehrums, atsihschana un spehts,

Kur pestischana scheid, un tur tas debbespreeks.

Kungš Jesus, praweets leels, teem tehweem ap-
fohlihts,

Kas pestischanu nes, eetsch ka wifs peepildihst,
Nahz', nahz', mans glahwansch, nahz' ar sawu swehtu wehsti

Un sawa walstiba tohs tizzigus eedehsti. 6.

Brihw drikkcht. No Widssemes General-gubbernementes pusses: Dr. C. E. Napierofky.